

De Raad van de gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB LELYSTAD

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Verzenddatum
10 december 2020

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2694925

Onderwerp
Toezichtregime IBT FT 2021 Lelystad

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Met deze brief informeren wij u over de financiële toezichtvorm 2021 en de overige toezichtbevindingen, die voortvloeien uit de bestuursovereenkomst IBT (Interbestuurlijk Toezicht) FT (Financieel Toezicht).

Onze aandacht in deze gaat uit naar:

- de naleving van de afspraken convenant IBT FT;
- de jaarrekening 2019 inclusief de bevindingen van de accountant;
- de begrotings-, schuld- en weerstandspositie o.b.v. de begroting 2021.

Uw college ontvangt een kopie van deze brief.

Bestuursovereenkomst IBT FT

Het IBT FT maakt onderdeel uit van de bestuursovereenkomst IBT 2019. Het doel van de bestuursovereenkomst IBT FT is het verbeteren van de verslaggeving vanuit het college aan de raad over de financiële positie, waardoor het horizontale toezicht van de raad wordt versterkt en het verticale toezicht vanuit de provincie op afstand kan plaatsvinden.

Het IBT FT model is ingedeeld in drie pijlers: begrotings-, schuld- en weerstandspositie (zie de bestuursovereenkomst IBT). Het beeld van de ontwikkeling per pijler mede in onderlinge samenhang bepaalt welk toezichtregime het college van Gedeputeerde Staten aan uw gemeente toekent.

Jaarrekening 2019 en accountantsverslag

De accountant heeft op 4 juli 2020 een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en een controleverklaring met beperking voor rechtmatigheid afgegeven over 2019. De beperking voor rechtmatigheid heeft betrekking op het deels niet voldoen aan Europese aanbestedingsvoorschriften. Ten opzichte van voorgaande jaarrekening is de fout substantieel lager en dicht tegen de tolerantiegrens aan. De raad heeft de jaarrekening inclusief accountantsverklaring op 4 juli 2020 vastgesteld en het college heeft voor de reguliere aanlevertermijn van 15 juli de stukken aan GS aangeleverd (8 juli 2020).

Uw gemeente heeft in 2019 een negatief saldo voor bestemming van ca. € 12,2 mln. gerealiseerd. Als voornaamste oorzaken worden genoemd het vormen van een voorziening voor planschade (ca. € 3,7 mln.), lagere algemene uitkering (ca. € 4,0 mln.) en hogere lasten sociaal domein. Na bestemming resteert een negatief saldo van ca. € 2,3 mln.

Het structureel evenwicht over 2019 is met ca. € 6,5 mln. positief. Ook in de jaren 2014 tot en met 2018 is een structureel evenwicht gerealiseerd.

Begrotingspositie

De raad heeft de (meerjaren)begroting 2021-2024 op 10 november 2020 vastgesteld. Ons college heeft deze begroting 2021 inclusief bijbehorende stukken voor 15 november 2020 ontvangen:

- U heeft de septembercirculaire als basis genomen evenals voorgaand jaar;
- Uw gemeente raamt de ruimte in de algemene uitkering als gevolg van evt. onderbesteding BTW compensatiefonds conform de richtlijn;
- De handreiking, om de extra bijdrage jeugdzorg van het Rijk in 2023 en 2024 structureel als een stelpost te ramen, wordt door uw gemeente benut. Het Rijk zal op basis van de uitkomsten van een onderzoek jeugdzorg hier terzijnertijd een vervolgbesluit over nemen;
- Uw gemeente heeft de afspraken met betrekking tot onderhoud in relatie tot de Evaluatie ICL-gelden verwerkt in de (meerjaren)begroting;
- Uw woonlasten liggen boven het landelijk gemiddelde niveau en in 2020 boven de signaleringsgrenzen (105%)(ongunstig);
- Uw gemeente benoemt de komende herverdeling algemene uitkering als een risico.

In de afgelopen jaren heeft uw gemeente aanzienlijke bezuinigingen door moeten voeren, naar aanleiding van onder meer het wegvallen van de mogelijkheid om precariobelasting te heffen en de tegenvallende inkomsten vanuit het gemeentefonds als gevolg van onderbesteding van het Rijk. Ook in aanloop naar deze programmabegroting heeft de raad bezuinigingsmaatregelen vast moeten stellen, primair om de oplopende tekorten binnen het sociaal domein terug te dringen. De maatregelen uit de aanpak sociaal domein -vastgesteld door de raad op 2 juli 2020 - moeten resulteren in een ombuiging oplopend tot ruim € 9 mln. structureel. Daarnaast is ruimte gereserveerd voor (onder meer) toekomstige investeringen Lelystad Next Level (LNL), die een bijdrage van uw gemeente vereisen (cofinanciering) met als doel de stad in de toekomst naar een hoger niveau te ontwikkelen.

In de (meerjaren)begroting 2020-2023 had uw gemeente de budgetten sociaal domein geraamd op basis van ervaringscijfers en vervolgens een taakstelling opgenomen. Deze taakstelling is (zoals eerder al aangekondigd) in de begroting 2021-2024 verder uitgewerkt. Deze bezuinigingen moeten worden gerealiseerd door een vergaande wijziging in zowel het proces als het niveau van voorzieningen in het sociaal domein. Uw gemeente wacht de resultaten van het onderzoek door het rijk naar de financiële tekorten in het sociaal domein (gestart in 2017) niet af en grijpt in. Ook na effectuering van alle bezuinigingsmaatregelen zijn de rijksbudgetten voor het sociaal domein niet toereikend.

Uw (meerjaren)begroting 2021-2024 vertoont een structureel reëel evenwicht na vaststelling van bezuinigingsmaatregelen.

Corona

Uw gemeente heeft scenario's ontwikkeld en de (mogelijke) gevolgen - financieel en maatschappelijk - van de coronacrisis per programma beschreven. Tegelijkertijd neemt uw gemeente het standpunt in dat, gezien de mate van onvoorspelbaarheid, geen extra bezuinigingen worden opgenomen. Het huidige niveau van compensatie van financiële tekorten als gevolg van corona door het Rijk is hierbij uitgangspunt. In de loop van 2021 zal meer bekend zijn. De uitgewerkte scenario's vormen daarmee een handvat voor toekomstige handelingsperspectieven. Daarmee geeft u te kennen dat u de situatie actief volgt.

Ontwikkelingen

(Onder meer) deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op uw financieel meerjaren perspectief:

- De fondsbeheerder heeft het accres voor 2020 en 2021 bevroren (septembercirculaire); het is onzeker hoe het accres zich de jaren daarna zal gaan ontwikkelen;
- Op basis van de uitkomsten van lopende onderzoeken door het Rijk worden de verdeelmaatstaven sociaal domein herzien vanaf begroting 2022;
- In de loop van 2021 zullen de uitkomsten van een onderzoek naar de financiering van de jeugdhulp bekend zijn;
- De uitkomsten van de herverdeling van de algemene uitkering worden op zijn vroegst eind 2020 verwacht (decembercirculaire 2020);
- Bovendien wordt beoordeeld of de wijze van financieren van het gemeentefonds (“trap op, trap af” systematiek) op een andere manier wordt voortgezet.

In heel Nederland zien we dat gemeenten veel moeite hebben om hun begroting structureel sluitend te krijgen of houden. We constateren dat de meeste gemeenten weliswaar een evenwichtige begroting presenteren, maar pas na inzet van reserves en/of bezuinigingen/taakstellingen. Met als gevolg een druk op de diverse gemeentelijke voorzieningen en een beperking van de mogelijkheid om evt. nieuw beleid vast te stellen. Sommige gemeenten verhogen de lokale belastingdruk.

Uit landelijk onderzoek blijkt dat de financiële positie van de gemeenten in afgelopen jaren achteruit is gegaan, reserves afnemen en dat gemeenten gedwongen zijn om te bezuinigen op essentiële taken (bv onderhoud, etc.). Gemeenten zijn hierdoor minder in staat om zich in te zetten voor grote maatschappelijke opgaven en urgente transities. Er is bovendien vaak geen ruimte voor nieuwe initiatieven die zich aandienen. Dit wordt beschouwd als een onwenselijke situatie, zeker voor onze jonge provincie met veel kansen en uitdagingen.

Een aantal provincies en gemeenten hebben afgelopen jaren bij de minister van BZK en de Tweede Kamer aandacht gevraagd voor de financiële situatie bij de gemeenten. Het gaat dan niet enkel om de cijfers, maar juist ook om het achterliggende verhaal. In februari 2021 zullen de provincies (in interprovinciaal verband) een nadere duiding geven over wat achter de besluiten van de gemeenten, om de begroting in evenwicht te houden, schuilgaat. Mogelijk zullen wij dan opnieuw contact zoeken voor afstemming. Dit als inhoudelijke bijdrage aan het landelijke debat vanuit onze kwalitatieve toezichhoudende rol.

Schuldpositie

De schuldpositie is in 2019 gunstig en in het financieel perspectief neutraal en valt binnen de in het FT gehanteerde signaleringswaarden.

Weerstandpositie

De solvabiliteitsratio (BBV) van uw gemeente bedroeg in 2017 nog 24% en zal in het (meerjaren)perspectief geleidelijk afnemen tot ca. 10%. Dit is het gevolg van een technische stelselwijziging van annuïtair naar lineair afschrijven, waarbij voor de dekking van het jaarlijkse verschil in afschrijvingslasten tussen annuïtair en lineair afschrijven de egalisatiereserve systeemwijziging afschrijving systematiek wordt benut. Deze egalisatiereserve zal eerst afnemen tot ca. 2033 en daarna weer gaan toenemen tot het oude niveau.

Uw gemeente maakt vanaf 2019 onderscheid in niet-financiële en financiële risico's. De weerstandsratio voor financiële risico's is, afgaande op uw risico inschatting, ruim voldoende (1,8) en voldoet hiermee aan uw norm van 1,5 (met een bandbreedte van 1,2 en 1,8).

Grondratio

De grondratio (investering in het grondbedrijf als percentage van de totale baten) is in 2019 afgenomen tot ca. 29% deels door een verdere afname van de grondpositie en deels door de toename van het begrotingsvolume (o.a. door decentralisatie sociaal domein). Als gevolg van het

landelijke woningtekort en de markt voor grondverkopen, verwacht uw gemeente dat in het (meerjaren)perspectief de grondratio verder gaat afnemen tot ca. 13% (= gunstig).

Conclusie en toezichtregime IBT FT 2021

Lelystad valt voor het komend jaar, met inachtneming van art. 203 van de Gemeentewet, onder repressief toezicht. Op basis van de bestuursovereenkomst IBT FT wordt de kleur oranje toegekend. Dit betekent dat uw begroting 2021 en de begrotingswijzigingen daarop geen goedkeuring van het college van GS behoeven. Het jaarlijkse bestuurlijk overleg over het IBT FT wordt voortgezet.

Uw gemeente heeft belangrijke besluiten genomen op het terrein van het sociaal domein en daarnaast is er begrotingsruimte gereserveerd voor belangrijke toekomstige ontwikkelingen voor de stad. De (meerjaren)begroting is structureel in evenwicht. De kleur groen kan worden toegekend op het moment dat Lelystad de zware opgaves in het sociaal domein weet te realiseren.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Drs. D.J. Tijn

L. Verbeek

DASH BOARD FINANCIËLE POSITIE		gunstig			neutraal			ongunstig			W	W	W	W	P	PB	MJR	MJR	MJR
Lelystad											2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BEGROTING																			
1	Woonlasten (mph) / woonlasten (mph)(landelijk gem.) (BBV)	<95%	>95% en <105%	> 105%	%	101%	105%	107%	106%	105%									
2	Structurele exploitatie ruimte (na inzet reserves) (als % baten) (BBV)	>0%	=0%	<0%	%	2,5%	1,5%	2,3%	2,3%	4,3%	1,1%	0,5%	0,4%	0,3%					
3	Verschil jaarrekening en primaire begroting (voor inzet reserves) (% baten)	<-5% en >-5%		>5% en <-5%	%	2%	3%	5%	-4%										
SCHULDPOSITIE																			
1	Netto schuld quote (BBV)	<90%	>90% en <130%	>130%	%	67%	66%	55%	55%	67%	87%	88%	81%	79%					
2	Netto schuld quote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) (BBV)	<90%	>90% en <130%	>130%	%	61%	59%	49%	48%	50%	70%	71%	64%	61%					
3	Debt ratio	<50%	>50% en <80%	>80%	%	53%	52%	50%	49%	83%	87%	88%	88%	88%					
4	Netto schuld per inwoner				abs	1,936	1,803	1,623	1,571										
WEERSTANDSVERMOGEN																			
1	Weerstandratio (financieel risico)	>1,0	=1,0	<1,0	abs						1,8								
2	Solvabiliteit (BBV)	>50%	>20% en <50%	<20%	%	23%	24%	25%	22%	17%	13%	12%	12%	12%					
3	Grondexploitatie (BBV) (voorraden/totale baten voor inzet reserves)	<20%	>20% en <35%	>35%	%	37%	36%	31%	29%	26%	22%	20%	12%	12%					